

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αθήνα, 7/2/2024

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΣΠΕ

σχετικά με το σχέδιο νόμου του Υπουργού Επικρατείας,
κ. Χρήστου-Γεωργίου Σκέρτσου, με τίτλο:
«Ισότητα στον πολιτικό γάμο, τροποποίηση του Αστικού Κώδικα και άλλες
διατάξεις»

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές.

1. Αντισυνταγματικότητα

Κατ' αρχήν το νομοσχέδιο ορίζει ότι: «Ο γάμος συνάπτεται μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού ή ίδιου φύλου.» Η διατύπωση αυτή είναι αντισυνταγματική, διότι στο άρθρο 21 παρ. 1 αναφέρει ρητά: «1. Η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους.» Εφόσον ζευγάρια του ίδιου φύλου δεν μπορούν να προσφέρουν στην συντήρηση του Έθνους, δεν μπορούν, σύμφωνα με το Σύνταγμα, να αποτελέσουν οικογένεια, και επομένως, δεν μπορεί να ορισθεί γάμος για τα ζευγάρια αυτά.

2. Καταχρηστική η χρήση των όρων ισότητα και δικαίωμα από την αιτιολογική έκθεση

Ο νέος ορισμός του γάμου που προτείνεται στο νομοσχέδιο διαφημίζεται ως απότοκο της ισότητας των Ελλήνων πολιτών έναντι στο νόμο. Το επιχείρημα όμως αυτό δεν ευσταθεί, διότι ισότητα ορίζεται μόνο μεταξύ ομοίων και όχι ανόμοιων ατόμων. Οι Έλληνες πολίτες είναι ίσοι αλλά όχι ίδιοι. Γι' αυτό υπάρχουν συνταγματικές πρόνοιες μέριμνας για τους οικονομικά ασθενέστερους, για τους αστέγους, για τους αναπήρους και για τους πολυτέκνους, χωρίς να θίγεται η ισότητα των πολιτών έναντι στο νόμο, όπως πολλές φορές έχει νομολογήσει το ΣτΕ. Εκ του αντιθέτου λοιπόν συνάγεται το συμπέρασμα, ότι η ισότητα των πολιτών απέναντι στο νόμο δεν παραβιάζεται από το γεγονός ότι ο γάμος έχει θεσπισθεί μεταξύ ετερόφυλων ατόμων μόνο. Έτσι λοιπόν δεν αποτελεί ατομικό δικαίωμα, διότι η άσκησή του δεν συντείνει στο αποτέλεσμα για το οποίο έχει ορισθεί ο θεσμός του γάμου. Η χρήση της έννοιας της ισότητας ωσάν να πρόκειται για πρόσβαση σε αγαθό ή υπηρεσία είναι εντελώς παραπλανητική και δεν αποδίδει την πραγματικότητα, η οποία είναι ότι επιδιώκεται η παραχώρηση ενός δικαιώματος, χωρίς αυτό να συνοδεύεται από τις προϋποθέσεις για τις οποίες το δικαίωμα αυτό

δημιουργήθηκε. Επομένως πρόκειται για πλήρως καταχρηστική παρερμηνεία της έννοιας του δικαιώματος στην περίπτωση που προτείνει το νομοσχέδιο.

Η ισοπεδωτική αντίληψη της ισότητας, που διέπει και αυτό το νομοσχέδιο, έχει τρομακτικές παρενέργειες σε όλα τα επίπεδα. Το σοφό Ελληνικό Σύνταγμα προβλέπει στο άρθρο 4, ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες είναι ίσοι απέναντι στο νόμο, αλλά, ταυτόχρονα, στο άρθρο 5 προβλέπει ότι οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους, χωρίς αυτό να αποτελεί παραβίαση της ισότητας. Στην πράξη βέβαια, η Ελλάδα είναι από τις χειρότερες χώρες στον κόσμο στη φορολόγηση οικογενειών με παιδιά. Στο άρθρο 21 προβλέπει ότι οι πολύτεκνοι και οι ανάπηροι δικαιούνται ειδικής φροντίδας του κράτους, χωρίς αυτό να αποτελεί παραβίαση της ισότητας, όπως, πολλές φορές το ΣτΕ, έχει νομολογήσει. Γιατί; Διότι είμαστε όλοι ίσοι, αλλά όχι ίδιοι. Επειδή λοιπόν έχει επικρατήσει η ισοπεδωτική και λανθασμένη προφανώς αντίληψη της ισότητας, μήπως γι' αυτό η Κυβέρνηση αρνείται να εκπονήσει εθνική στρατηγική για την πολύτεκνη οικογένεια, ενώ για τους ΛΟΑΤΚΙ και άλλους φρόντισε να την εκπονήσει και να την υλοποιήσει κατά προτεραιότητα; Μήπως η πολύτεκνη οικογένεια είναι ίδια με όλες τις άλλες στα «μάτια» της Κυβέρνησης; Αυτή η αντίληψη της δήθεν ισότητας έχει οδηγήσει τη χώρα στο γκρεμό της δημογραφικής κατάρρευσης!

3. Δεν υπάρχει παραβίαση ανθρώπινου δικαιώματος με βάση στην ΕΣΔΑ και το ΕΔΔΑ

Η διαφορετικότητα του φύλου αποτελεί βασική προϋπόθεση τελέσεως γάμου, προκύπτει με σαφήνεια, τόσο και από το άρθρο 12 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), όσο και από το άρθρο 23 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα του Ο.Η.Ε., που κυρώθηκε από τη Βουλή το 1997. Με την πρώτη διάταξη ορίζεται: «Άμα τη συμπληρώσει ηλικίας γάμου, ο ανήρ και η γυνή έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται εις γάμον και ιδρύσωσιν οικογένειαν συμφώνως προς τους διέποντας το δικαίωμα τούτο, εθνικούς νόμους», και με τη δεύτερη (άρθρο 23 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου), ορίζεται ότι: «Αναγνωρίζεται το δικαίωμα ανδρών και γυναικών σε ηλικία γάμου να παντρεύονται και να δημιουργούν οικογένεια».

Η ισότητα απέναντι στο νόμο έχει ήδη επιτευχθεί με το σύμφωνο συμβίωσης. Το ίδιο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ΔΕΝ θεωρεί ότι ΜΗ θεσμοθέτηση γάμου μεταξύ ομοφύλων αποτελεί παραβίαση ανθρώπινου δικαιώματος. Η απόφαση 1428 / 2017 (Α2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ) του Αρείου Πάγου κατέστησε σαφές ότι, δεν υπάρχει ΚΑΜΜΙΑ νομική δέσμευση ή υποχρέωση της χώρας μας να θεσμοθετήσει γάμο ομοφύλων: «Εξάλλου, και από το άρθρο 12 της ΕΣΔΑ ουδόλως συνάγεται καταλυτικό επιχείρημα υπέρ της αναγνωρίσεως πολιτικού γάμου μεταξύ ομοφύλων, αφού και εκεί διακρίνονται τα δύο φύλα, ομοίως δε και στο άρθρο 23 παρ. 2 του ΔΣΑΠΔ. Και είναι μεν

αληθές ότι η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) στο Στρασβούργο, κρίνει και τάσσεται υπέρ της διευρύνσεως της έννοιας της οικογένειας και μεταξύ ομοφύλων, πλην όμως δεν έχει αποφανθεί για τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματωθεί αυτή η διεύρυνση, π.χ. με ποιο νομικό μόρφωμα, όπως λ.χ. με το σύμφωνο συμβίωσης ή με άλλο τρόπο.»

Όταν το ίδιο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποφεύγει να υποδείξει τη θεσμοθέτηση γάμου μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, πως ισχυρίζεται η Κυβέρνηση ότι υπάρχει θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας;

Η γονεϊκότητα δεν είναι δικαίωμα και τα παιδιά δεν είναι αγαθά.

4. Δεν είναι ευρωπαϊκή μας υποχρέωση η θεσμοθέτηση γάμου ομοφυλόφιλων

Στην Πρόταση Κανονισμού του Ευρωκοινοβουλίου: «Σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση αποφάσεων και την αποδοχή δημόσιων εγγράφων σε θέματα γονικής σχέσης και την καθιέρωση ευρωπαϊκού πιστοποιητικού γονικής σχέσης» [COM(2022) 695 final, 7.12.2022] αναφέρεται ότι¹: «Σύμφωνα με τις Συνθήκες της Ένωσης, το ουσιαστικό δίκαιο για τα οικογενειακά θέματα, συμπεριλαμβανομένου του νομικού καθεστώτος των προσώπων, εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, το οποίο σημαίνει ότι οι ουσιαστικοί κανόνες για τη θεμελίωση της γονικής σχέσης ενός προσώπου καθορίζονται στο εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, η Ένωση μπορεί να θεσπίζει μέτρα σχετικά με το οικογενειακό δίκαιο, με διασυννοριακές επιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, όπως μέτρα που διευκολύνουν την αναγνώριση της γονικής σχέσης σε άλλα κράτη μέλη από τη στιγμή που η γονική σχέση έχει θεμελιωθεί σε ένα κράτος μέλος. Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν τη θέσπιση κοινών κανόνων για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο και τις διαδικασίες για την αναγνώριση γονικής σχέσης σε άλλο κράτος μέλος. Τα μέτρα αυτά δεν θα οδηγήσουν στην εναρμόνιση του ουσιαστικού δικαίου των κρατών μελών, όσον αφορά τον ορισμό της οικογένειας ή τη θεμελίωση γονικής σχέσης σε εγχώριες καταστάσεις.»

Επίσης, στη Συνθήκη της Λισσαβόνας (ΣΛΕΕ) αναφέρεται επίσης ότι: «Ο Χάρτης [των Ευρωπαϊκών Θεμελιωδών Δικαιωμάτων] δεν θίγει ουδαμώς το δικαίωμα των κρατών μελών να νομοθετούν στον τομέα της δημόσιας ηθικής, του οικογενειακού δικαίου καθώς και της προστασίας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του σεβασμού της ανθρώπινης σωματικής και ηθικής ακεραιότητας.»

¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0695

Επομένως, η υφιστάμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σέβεται την θρησκευτική, πολιτιστική, ηθική και φιλοσοφική κληρονομιά και ποικιλομορφία του κάθε κράτους μέλους και αναγνωρίζει ότι το οικογενειακό δίκαιο είναι αποκλειστική αρμοδιότητα κάθε κράτους-μέλους.

Οι Έλληνες δεν ήταν λιγότερο Ευρωπαίοι ως τώρα, επειδή ο ορισμός του γάμου δεν περιλάμβανε ομοφυλόφιλα ζευγάρια! Ούτε θα γίνουν περισσότερο Ευρωπαίοι αν ψηφισθεί η αλλαγή του νομικού ορισμού του γάμου.

5. Πώς εξασφαλιζόνταν ως τώρα τα δικαιώματα των παιδιών;

Η Κυβέρνηση προβάλλει τα πιο κάτω παραδείγματα ως επιχειρήματα:

- Αν πεθάνει ο αναγνωρισμένος γονέας, το παιδί πάει σε ίδρυμα ή μακρινούς συγγενείς
- Αν πεθάνει ο μη αναγνωρισμένος, το παιδί δεν έχει δικαίωμα σε κληρονομιά
- Αν το παιδί πάει στο νοσοκομείο, ο μη αναγνωρισμένος δεν μπορεί να το φροντίσει
- Αν χωρίσουν οι γονείς, ο μη αναγνωρισμένος δεν έχει υποχρέωση ανατροφής, ενώ ο αναγνωρισμένος μπορεί να φύγει με το παιδί,

για να μας πείσει ότι είναι ανάγκη να προστατευτούν τα δικαιώματα των παιδιών που έχουν υιοθετηθεί από ομοφυλόφιλους γονείς.

Όμως, εφόσον αγαπούν το παιδί οι ομοφυλόφιλοι κηδεμόνες του, έχουν πολλές νομικές δυνατότητες με συμβολαιογραφικές και άλλες νομικές ενέργειες (όπως η κηδεμονία) να εξασφαλίσουν και να προστατεύσουν τα δικαιώματα του παιδιού. Σε παλαιότερες, πολύ δύσκολες για την Ελλάδα εποχές, ορφανά παιδιά από πολέμους ή από λοιμούς, ήταν κηδεμονευόμενα από συγγενείς τους ή άλλους, χωρίς κοινωνικά στίγματα ή άλλες παρενέργειες. Αυτά η Ελλάδα τα έχει ζήσει δυστυχώς επί δεκαετίες, χωρίς την ανάγκη να αλλάξει το οικογενειακό δίκαιο, χωρίς να αλλάξει ο θεσμός του γάμου, χωρίς να ονομάζονται γονείς οι κηδεμόνες τους.

Οι ανάγκες που προβάλλει η Κυβέρνηση είναι προσχηματικές και αποτελούν μόνο την ικανοποίηση μιας κοινωνικής ομάδας την οποία θεωρεί ψηφοφόρους της.

6. Τα παιδιά Ελλήνων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό εντός ομόφυλων οικογενειών δεν μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια ή να αναγνωριστούν ως τέκνα: ΔΕΝ ισχύει.

Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι: «Τα παιδιά Ελλήνων που έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό εντός ομόφυλων οικογενειών δεν μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια ή να αναγνωριστούν ως τέκνα, διότι το πιστοποιητικό γέννησής τους αναγράφει ως γονείς δύο συζύγους του ίδιου φύλου και άρα

απορρίπτεται η μεταγραφή τους στο ληξιαρχείο. Ελληνόπουλα που δεν αναγνωρίζονται ως Έλληνες.»

Το επιχείρημα είναι σαθρό, διότι μεμονωμένα άτομα που έχουν υιοθετήσει παιδιά στο εξωτερικό έχουν εγγραφεί κανονικά στο Ληξιαρχείο. Απλώς, το ζήτημα δημιουργείται από την απαίτηση των ομόφυλων ζευγαριών να αναγνωρισθούν ως γονείς, δηλαδή από την αντίθεσή τους στην Ελληνική νομοθεσία. Θέλουν να επιβάλλουν την άποψή τους πάνω στην Ελληνική κοινωνία – τίποτα περισσότερο, τίποτα λιγότερο.

Το νομοσχέδιο της Κυβέρνησης που αλλάζει τον ορισμό του γάμου με το σκεπτικό της ισότητας των πολιτών, ξεκινά από λάθος βάση. Όλοι είμαστε ίσοι, αλλά όχι ίδιοι. Ο άνδρας και η γυναίκα είναι προφανώς ίσοι, αλλά δεν είναι ίδιοι, επιτελούν διαφορετικό ρόλο στην οικογένεια και στην κοινωνία, παρότι έχουν τις ίδιες ικανότητες, τις ίδιες εργασιακές και άλλες προοπτικές και την ίδια δυνατότητα πρόσβασης σε όλα τα αξιώματα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

7. Τελικά γονέας αντί για πατέρα και μητέρα;

Σε άρθρα του νομοσχεδίου που επιφέρουν αλλαγές σε διάφορους νόμους, ο όρος πατέρας και μητέρα αντικαθίσταται από τη λέξη γονέας, ενώ ο Πρωθυπουργός είχε διαβεβαιώσει ότι οι όροι πατέρας και μητέρα παραμένουν. Τι ισχύει τελικά; Αν ο νομοθέτης έχει δυσχέρεια χειρισμών των όρων πατέρας και μητέρα και αναγκάζεται να τους αλλάξει σε γονέας, τότε η σύγχυση, που υποτίθεται ότι διαλύει το νομοσχέδιο, τόσο στην κοινωνία όσο και στα παιδιά, έχει ήδη επέλθει.

8. Ισότητα στον πολιτικό γάμο: Ελλιπής διατύπωση

Στον τίτλο του νομοσχεδίου αναφέρεται η ισότητα στον πολιτικό γάμο, ενώ το νομοσχέδιο ορίζει ότι: «Ο γάμος συνάπτεται μεταξύ δύο προσώπων διαφορετικού ή ίδιου φύλου.» Θα πρέπει απαραίτητα να διορθωθεί η φράση με την απαραίτητη διευκρίνιση: «ο πολιτικός γάμος συνάπτεται μεταξύ δύο προσώπων...», ανεξαρτήτως αν τελικά υπερ- ή κατά-ψηφισθεί.

9. Με το νομοσχέδιο επέρχεται ουσιώδης αλλοίωση της Ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας.

Με τις καινοφανείς διατυπώσεις του νομοσχεδίου επέρχεται ουσιώδης αλλοίωση συστατικών στοιχείων του Ελληνικού πολιτισμού, όπως είναι οι έννοιες της οικογένειας και του γάμου. Τόσο η αρχαία Ελληνική φιλοσοφία λέγει ότι ο γάμος είναι «**σύννοδος ανδρός και γυναικός επί τέκνων γενέσει και βίου κοινωνίαν**» (Αριστοτέλης), όσο η Ορθόδοξη Χριστιανική διδασκαλία, που αμφότερες αποτελούν τις ρίζες αλλά και πυλώνες της ταυτοτικής πολιτισμικής μας συλλογικής συνείδησης δεν αποδέχονται ότι μπορεί ομόφυλα ζευγάρια να αποτελέσουν οικογένεια και επομένως να τελέσουν γάμο.

Και αυτό, διότι άτομα του ίδιου φύλου, έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μεμονωμένων ατόμων, αλλά δεν είναι ίδιοι με τους φυσικούς γονείς ενός παιδιού. Η εξίσωση είναι λάθος. Μπορεί να είναι κηδεμόνες, να είναι νομικά υπεύθυνοι ή ο,τιδήποτε άλλο, αλλά η έννοια του γονέα, γλωσσολογικά, σημασιολογικά, βιολογικά, έχει άλλο περιεχόμενο. Δεν πρόκειται για άρνηση δικαιώματος, πρόκειται για απόδοση τίτλου, χωρίς τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Είναι ίσοι οι πολίτες της Ελλάδας, αλλά δεν είναι ίδιοι. Η εξίσωση προς τα κάτω δεν είναι κοινωνική πρόοδος. Είναι ουσιώδης αλλοίωση της Ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας και ως τέτοια δεν πρέπει να γίνει αποδεκτή.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Ο γάμος ομόφυλων ατόμων δεν αποτελεί δικαίωμα με βάση καμία Διεθνή Συνθήκη, ούτε η μη θέσπισή του παραβιάζει την αρχή της ισότητας. Το νομοσχέδιο είναι αντισυνταγματικό, στηρίζεται σε ανίσχυρα νομικά επιχειρήματα, αποτελεί καθαρά μια πολιτική επιλογή, μια απόφαση που διχάζει βαθιά την Ελληνική κοινωνία, την αποκόβει από τον ιστορικό, πολιτιστικό και θρησκευτικό της πλούτο, την μετατρέπει σε τυφλό αντιγραφέα ξένων πρακτικών, που δεν συνάδουν προς τη φιλοσοφία, τη λογική και την συνέχεια του τόπου μας. Είναι λάθος και πρέπει να καταψηφισθεί.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, επείγουσες προς επίλυση είναι οι ανισότητες που βιώνουν χρόνια τώρα οι πολύτεκνες οικογένειες λόγω του πλήθους των παιδιών τους, τόσο σε φορολογικό, όσο και σε στεγαστικό και σε πολλά άλλα ζητήματα δημόσιας πολιτικής, τα οποία δεν βλέπουμε να απασχολούν την Κυβέρνηση, παρά την τεράστια προσφορά των πολύτεκνων οικογενειών σε ανθρώπινο κεφάλαιο, που έχει αρχίσει να λιγοστεύει επικίνδυνα πλέον στη χώρα μας.